

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์โกเมน ภัทรภิรมย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๒

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท พาด้าอินเตอร์ตีพาร์ทเมนท์ กรุ๊ป จำกัด กับพวก) ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๕

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งความเห็นของจำเลยในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๑๐๗๕/๒๕๕๐ ระหว่างบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สินเอเชีย จำกัด (มหาชน) โจทก์ บริษัท พาด้าอินเตอร์ตีพาร์ทเมนท์ กรุ๊ป จำกัด กับพวก จำเลย ซึ่งจำเลยโต้แย้งว่า ประกาศบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สินเอเชีย จำกัด (มหาชน) ฉบับลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงตามสำนวนคดีที่ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งศาลรัฐธรรมนูญได้ความว่า บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สินเอเชีย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้องบริษัท พาด้าอินเตอร์ตีพาร์ทเมนท์กรุ๊ป จำกัด กับพวกรวม ๖ คน เป็นจำเลยในข้อหา ตัวเงิน ขยายลดตัวเงิน กู้ยืม ค้ำประกัน จำนอง ขอให้ศาลพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๕ ร่วมกันชำระเงินจำนวน ๑๕,๕๒๗,๘๕๕.๕๗ บาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑๓,๑๘๓,๕๕๕.๒๕ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น และให้จำเลยที่ ๖ รับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ ๑ ในจำนวนเงินคิดถึงวันฟ้อง จำนวน ๒,๓๕๕,๕๖๑.๖๕ บาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น หากจำเลยทั้งหกไม่ชำระเงิน ขอให้ยึดทรัพย์จำนองของจำเลยที่ ๒ และที่ ๖ ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้โจทก์ หากได้เงินจากการขายทอดตลาดไม่พอชำระหนี้ให้โจทก์ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ขอให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยที่ ๒ และที่ ๖ ชำระหนี้ โจทก์จนครบถ้วน

จำเลยทั้งหกคนให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ทั้งสิ้น โดยเฉพาะประเด็นการคิดดอกเบี้ยเงินกู้ยืมตามประกาศของโจทก์ภายใต้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย จำเลยเห็นว่า โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกดอกเบี้ย

เงินกู้ยืมในอัตราเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปีได้และจำเลยได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลแพ่งกรุงเทพใต้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลด ที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ประกาศบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สินเอเชีย จำกัด (มหาชน) เรื่อง การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมหรือส่วนลดสูงสุดที่บริษัทจะเรียกเก็บได้ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี นั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ โดยจำเลยเห็นว่า บุคคลย่อมเสมอกันในทางกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายเท่าเทียมกัน จำเลยหรือประชาชนทั่วๆ ไปต่างเป็นบุคคลตามกฎหมาย โจทก์หรือสถาบันการเงินต่างก็เป็นบุคคลตามกฎหมาย เช่นเดียวกัน จำเลยหรือบุคคลทั่วๆ ไปนั้นเป็นบุคคลโดยธรรมชาติหรือเป็นบุคคลที่แท้จริง แต่โจทก์หรือสถาบันการเงินหาใช่เป็นบุคคลโดยธรรมชาติ หรือเป็นบุคคลที่แท้จริงแต่ประการใดไม่ ทั้งนี้โดยหลักแห่งธรรมชาติหรือเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โจทก์หรือสถาบันการเงินย่อมไม่อาจมีสิทธิเหนือบุคคลธรรมดาหรือบุคคลที่แท้จริงได้ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่อง ...สถานะของบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ... จะกระทำมิได้ ด้วยเหตุนี้ กฎหมายใดก็ดี ประกาศโดยอาศัยอำนาจแห่งกฎหมายใดก็ดี ที่ทำให้บุคคลได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายไม่เท่าเทียมกันแล้ว ย่อมขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐

ศาลรัฐธรรมนูญได้ให้กระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทยชี้แจงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเพื่อประกอบการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

กระทรวงการคลังมีหนังสือ ด่วนมากที่ กค. ๐๓๑๕/๕๓๑ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๒ ชี้แจงว่าการกำหนดอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินเป็นการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินจะคิดได้จากผู้กู้ยืม ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้อยู่ในข่ายต้องห้ามตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔

ธนาคารแห่งประเทศไทยมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ ธปท.ง. ๕๖/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๒ ชี้แจงเกี่ยวกับการกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินปฏิบัติว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ บัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทย ด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจกำหนดให้

ธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่สถาบันการเงินอาจจ่ายได้ และเรื่องดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอาจเรียกได้ สำหรับพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ฯ ได้กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เป็นสถาบันการเงินตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย มีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดจากผู้กู้ยืมหรือคิดให้ผู้ให้กู้ยืมสูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปีได้ โดยจะกำหนดเป็นอัตราสูงสุดหรืออัตราอ้างอิงในลักษณะอื่นก็ได้ แต่การกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ จะต้องไม่เกินอัตราดอกเบี้ยที่รัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดตามพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินนโยบายการเงินเสรีให้อัตราดอกเบี้ยเคลื่อนไหวตามกลไกตลาด ธนาคารแห่งประเทศไทยมิได้กำหนดวิธีการคิดคำนวณดอกเบี้ยให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติ โดยให้ธนาคารพาณิชย์สามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก และเงินให้สินเชื่อได้เอง

พิจารณาแล้วเห็นว่า มีปัญหาตามคำโต้แย้งของจำเลยที่ต้องพิจารณาคือ

๑. ประกาศบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สินเอเชีย จำกัด (มหาชน) เรื่อง การกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้กู้ยืมหรือส่วนลดสูงสุดที่บริษัท ฯ จะเรียกเก็บได้ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

๒. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลด ที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

๓. พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้วเห็นว่า

๑. ประกาศบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สินเอเชีย จำกัด (มหาชน) เรื่องการกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้กู้ยืมหรือส่วนลดสูงสุดที่บริษัท ฯ จะเรียกเก็บได้ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ เป็นประกาศที่ออกโดยบริษัทซึ่งเป็นเอกชน กำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่จะเก็บจากลูกค้าที่กู้ยืมเงินจากบริษัท เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของธนาคารแห่งประเทศไทย มิใช่ประกาศของทางราชการ จึงไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัย

๒. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ได้ถูกยกเลิกแล้วโดยประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน ฉบับลงวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๓๘ การวินิจฉัยว่าประกาศฉบับนี้ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ไม่มีผลตามกฎหมายแต่อย่างใด จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

๓. พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี จะขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม” พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปีนั้น มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย มีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดจากผู้กู้ยืมหรือคิดให้ผู้ที่ให้กู้ยืมให้สูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีได้” และมาตรา ๖ บัญญัติว่า “เมื่อรัฐมนตรีกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามมาตรา ๔ แล้วมิให้นำมาตรา ๖๕๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับแก่การคิดดอกเบี้ยของสถาบันการเงินที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๔”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๓ กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน ฯลฯ เป็นสถาบันการเงิน
 มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย มีอำนาจ
 กำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดจากผู้กู้ยืม หรือคิดให้ผู้ที่ให้กู้ยืมให้สูงกว่าร้อยละสิบห้า
 ต่อปีได้และจะกำหนดอัตราดอกเบี้ยสำหรับสถาบันการเงินบางประเภท หรือทุกประเภทโดยกำหนดเป็น
 อัตราสูงสุดหรืออัตราที่อ้างอิงได้ ในลักษณะอื่นก็ได้ และจะกำหนดเงื่อนไขให้สถาบันการเงินปฏิบัติ
 ด้วยก็ได้ ส่วนมาตรา ๖ บัญญัติว่า เมื่อรัฐมนตรีกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามมาตรา ๔ แล้ว มิให้นำ
 มาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับแก่การคิดดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน
 ที่รัฐมนตรีกำหนด โดยมีเหตุผลในการยกเว้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ ว่า
 บทบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับมานานแล้ว ภาวะการเงินของตลาดโลกและตลาดภายในประเทศได้
 เปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมาก หากยังคงจำกัดดอกเบี้ยไว้ในอัตราเดิม จะเป็นอุปสรรคแก่การพัฒนา
 เศรษฐกิจของประเทศ และทำให้ขาดความคล่องตัวในการที่ทางราชการจะใช้อัตราดอกเบี้ยเป็นเครื่องมือ
 เพื่อประโยชน์ในทางนโยบายการเงินในอันที่จะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจต่างๆ ของประเทศ สมควร
 มีกฎหมายให้อำนาจแก่ทางราชการกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้สูงกว่าอัตราดังกล่าวในส่วนที่เป็นการกู้ยืม
 ของสถาบันการเงินได้ เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕
 มาตรา ๓ ที่บัญญัติว่า “บุคคลใด... (ก) ให้บุคคลอื่นยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมาย
 กำหนดไว้...” ซึ่งในขณะนั้นมีแต่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ เพียงมาตราเดียว
 ที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้เป็นการทั่วไป แต่ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบัน
 การเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ บัญญัติให้สถาบันการเงินคิดดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปีได้ พระราชบัญญัตินี้
 จึงเป็นกฎหมายเฉพาะที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยได้อีกฉบับหนึ่งซึ่งเป็นการยกเว้นประมวลกฎหมายแพ่ง
 และพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ ดังนั้น ถ้าสถาบันการเงินคิดดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี แต่ไม่เกินอัตรา
 ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของ
 สถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ย่อมจะกระทำได้

รัฐธรรมนูญ หมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติ
 เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ให้บุคคลมีความเสมอกันในกฎหมาย และได้รับ
 ความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน แต่พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ฯ
 บัญญัติให้สถาบันการเงินซึ่งเป็นนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจเงินทุนคิดดอกเบี้ย
 ได้ตามพระราชบัญญัตินี้ ฉะนั้น การที่สถาบันการเงินคิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่ประมวลกฎหมายแพ่ง
 และพาณิชย์กำหนดไว้จึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ฯ ภายใต้

การควบคุมดูแลของกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายกำกับ ควบคุมดูแลการบริหารการคลังและการเงินของประเทศให้เป็นไปตามภาวะเศรษฐกิจ ดังนั้นพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

กรณีที่เกิดปัญหามาสู่ศาลรัฐธรรมนูญนี้ กระทรวงการคลังชี้แจงว่า “การกำหนดอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินเป็นการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินจะคิดได้จากผู้กู้ยืม ทั้งนี้ เพื่อให้ไม่อยู่ในข่ายต้องห้ามตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์” แต่ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง อัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดได้จากผู้กู้ยืม พ.ศ. ๒๕๓๕ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๓ ที่กำหนดว่า “อัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ อาจคิดจากผู้กู้ยืมได้ไม่เกินอัตราที่สถาบันการเงินดังกล่าวประกาศกำหนด” นั้นไม่ตรงกับคำชี้แจงของกระทรวงการคลัง เพราะมิได้มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดไว้เลย ประกาศกระทรวงการคลังฉบับนี้อ้างอำนาจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ความในมาตรา ๕ วรรคสองของพระราชบัญญัตินี้บัญญัติว่า “ในการกำหนดตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดอัตราดอกเบี้ยสำหรับสถาบันการเงินบางประเภทหรือทุกประเภทโดยกำหนดเป็นอัตราสูงสุด หรืออัตราที่อ้างอิงได้ในลักษณะอื่นก็ได้ และจะกำหนดเงื่อนไขให้สถาบันการเงินต้องปฏิบัติตามก็ได้” เมื่อประกาศของกระทรวงการคลังดังกล่าวข้างต้น ไม่ได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดหรืออัตราที่อ้างอิงได้ในลักษณะอื่นไว้แต่อย่างใด ก็มีปัญหาว่าประกาศของกระทรวงการคลังดังกล่าวขัดด้วย มาตรา ๕ วรรคสองของพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม ฯ หรือไม่ มีผลบังคับได้หรือไม่ และจะถือได้ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย มีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงิน อาจคิดจากผู้กู้ยืมหรือคิดให้ผู้กู้ให้ยืมให้สูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีได้” แล้วหรือยัง และประกาศกระทรวงการคลังฉบับนี้จะมีผลเป็นการยกเว้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ ได้หรือไม่ อย่างไรก็ตามปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาว่าประกาศฉบับนี้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายได้ออกมาโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน

พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ให้อำนาจออกประกาศเพิกถอนหรือไม่ใช้ปัญหาโดยตรงว่า บทบัญญัติของกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญจึงมิใช่กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัย

โดยเหตุผลดังได้พิจารณามาข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

ศาสตราจารย์โกเมน ภัทรภิรมย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ